

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Siyer Yayınları: 429

Siyer: 156

Eser Adı

Hız. Peygamber'in (sas) İzinde

Yazar

Prof. Dr. Ali Akyüz

Yayın Yönetmeni

Muhammed Ensar Sözgen

Son Okuma

Ayşenur Sözgen

İç Tasarım

Siyer Grafik

Kapak

Muhammed Onur Özçelikçi

Baskı

Gül Mat. Matbaacılık Yayıncılık San. Tic. A.Ş.

Maltepe Mah. Fazıl Paşa Cad. No: 8/4

Topkapı-Zeytinburnu/İstanbul • Tel.: 0212 577 79 77

Sertifika No: 49388

1. Baskı: **Mart 2023**

ISBN: **978-625-6396-73-9**

katkılarıyla...

Bağlar Mah. 24. Sok. No: 10/A Güneşli Bağcılar/İstanbul

Tel & Fax: (0212) 544 76 96 – (0212) 544 58 46 • **Wp Hattı:** (0546) 544 76 96

Sertifika No: 22574 www.siyerkitap.com | satis@siyeryayinlari.com

HAZRETİ PEYGAMBER'İN İZİNDE

صلى الله
عليه
وسلم

Ali Akyüz

Ali Akyüz

1958 yılında Sakarya’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Sakarya’da tamamladı. 1982’de İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünü bitirdi.

1985 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi olarak akademik çalışmalarına başladı. 1992 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde *Said b. Mansûr’un Musannefi’nin Yeniden İnşası* adlı doktora tezini tamamladı. 1998’de Doçent, 2004 yılında Profesör oldu. İlahiyat Meslek Yüksek Okulu ve Fakülte Kurul Üyeliği gibi idari görevlerde bulundu. 2006 yılında Hadis Anabilim Dalı Başkanlığına seçildi. Halen Hadis Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Yazarın: “Yaşayan Kur’an Hz. Peygamber”, “Hz. Peygamberin Medeniyet Projesi”, “Hz. Peygamberin Düşünce-Davranış-Konuşma Atlası”, “Kaynak Tetkiki Açısından Abdürrezzâk-Buhari İlişkisi Üzerine Bir Mukâyese”, “Said B. Mansur’un Musannef’inin Yeniden İnşası”, “Hadis Edebiyatının Sened Atlası ve Muvatta’ın Sened Formları Çizelgesi” isimli eserlerinin yanında, “İnsanın yaratılış evrelerine dair hadisin yorumu, genetikle irtibatı ve kaderle ilişkisi”, “Beşer ve Peygamber Olarak Hz. Muhammed”, “Fırat hadisi üzerine yapılan bir değerlendirme”, “Çocuk ve Namaz”, “Sünnetin Nakledilmesinde Gösterilen Hassasiyet”, “İmam Buhârî’nin Yabancı Tesirlere Karşı Tavrı ve Bunun Eserlerine Yansıması”, “Sünnetin Toplumsal Fonksiyonu” vb. ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmış makaleleri ve tebliğleri vardır.

Halen Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi olarak akademik çalışmalarına devam etmekte olan Prof. Dr. Ali Akyüz evli ve iki çocuk babasıdır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	9
-------------	---

İslâm'ın ve İnsanın Ortak Kod/ Paradigma ve Parametreleri -Hz. Peygamber'i Tanımlayan İlahi Emir/ Prensip/ Kodlar-

1. أَقْرَأْ Oku!.....	25
2. فُمْ Haydi Davran, Karşı Dur!	27
3. أَنْذِرْ Herkesi Uyar!.....	29
4. فَكَبِّرْ Tekbir Getir!.....	30
5. فَطَهِّرْ Tertemiz Ol!.....	31
6. وَاهْجُرْ Günahlardan Kaçın!.....	32
7. وَلَا تَمْنُنْ Makamını İstismar Etme!	33
8. وَاصْبِرْ وَاصْطَبِرْ Sabret!	35
9. لَا تُطِعْ Boyun Eğme!	37
10. وَاسْجُدْ Secde Et!.....	39
11. وَاقْتَرِبْ Rabbine Yakın Dur!.....	40
12. وَذَرْ Azgınları Bana Bırak!	41
13. أَنْقِصْ-زِدْ Nafileleri Azalt - Ya da Çoğalt	43
14. وَرَتِّلْ Anlamını Duyarak Oku!	44
15. وَادْكُرْ Zikret! Vefa Göster!	45
16. وَتَبَتَّلْ Kendini Rabbine Ada!.....	48
17. فَاتَّخِذْهُ Rabbini Dost Edin!	49
18. فَمَهِّلْ Mühlet Ver!	50
19. نَبِّئْ Haber Ver!.....	51
20. سَبِّحْ Tesbih Et!	52
21. وَذَكِّرْ Ögüt Ver!	53
22. فَلَا تَفْهَرْ Sakın Kimseyi Ezme!.....	56
23. فَلَا تَنْهَرْ Azarlama!.....	57
24. فَحَدِّثْ Şükret!.....	58
25. فَانْصَبْ Boş Durma!	60

26. فَارْغَبْ Yönel!.....	61
27. فَصَلِّ Namaz Kıl! Dua Et!.....	62
28. وَأَنْحَرْ Kurban kes!.....	63
29. فَاصْدَعْ Haykır!.....	65
30. قُلْ De ki.....	66
31. لَا تُحَرِّكْ Dikkat Kesil!.....	96
32. اِتَّبِعْ Vahye Uy!.....	97
33. فَتَوَلَّ Yüz Verme!.....	99
34. فَلَا يَكُنْ Şüpheli Olmasın!.....	100
35. واسْأَلْ-سَلْ Sor! Araştır!.....	101
36. فَاقْصُصْ-وَاضْرِبْ Hikâye Et! Örnekle Anlat!.....	102
37. خُذْ Huy Edin!.....	104
38. وَأْمُرْ Emret!.....	105
39. أَعْرِضْ Yüz Çevir!.....	107
40. فَاسْتَعِذْ Allah'a Sığın!.....	108
41. بَشِّرْ Müjdele!.....	109
42. وَتَوَكَّلْ Tevekkül Et!.....	111
43. وَاغْبُدْ İbadet Et!.....	112
44. لَا تَعْجَلْ Acele Etme!.....	113
45. اِقِمْ Tam-Doğru-Sürekli Yap! Yüzünü Dine Çevir!.....	114
46. اُنْكُتْ Naklet! Oku!.....	115
47. وَلَا تَدْعُ Tapıp Yalvarma!.....	120
48. وَاخْفِضْ Mütevazı Ol!.....	121
49. لَا تَحْزَنْ Üzülme!.....	122
50. وَلَا تَكُنْ فَلَا تَكْ - وَلَا تَكُونَنَّ Sakın Olma!.....	123
51. لَا يَصُدُّكَ Sakın Seni Çevirmesinler!.....	125
52. اُدْعُ Dua Et! Tevhide Davet Et!.....	133
53. اُنْظُرْ Gör ve Anla!.....	134
54. لَا تَجْعَلْ Yapma!.....	135
55. فَلَا تَقُلْ Atana Öf Bile Deme!.....	136
56. وَآتْ Haklarını Ver!.....	137
57. وَلَا تُبْدِرْ Saçıp Savurma!.....	138
58. وَلَا تَبْسُطْ Elini Açıp Saçma!.....	139

59. وَلَا تَقْفُ Ardına Düşme!	140
60. وَلَا تَمْشِ Böbürlenerek Dolaşma!	141
61. فَتَهَجِّدْ Teheccüt Kıl!.....	142
62. وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافُ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا Namazında Sesini Dengele! Dua Ederken Sesini Kontrol Et.....	143
63. فَاسْتَقِمْ Dosdoğru Ol!.....	146
64. وَاصْفَحْ Bağışla!.....	149
65. لَا تُمَدِّنْ Dünya Malına Göz Dikme!.....	150
66. وَكُنْ Ol! Rabbinin İsteddiği Gibi Ol.	151
67. وَلَا تَطْرُدْ Taraftarlarını Huzurundan Kovma!	152
68. وَلَا تَعُدْ Gözlerini Onlardan Ayırma!	153
69. فَلَا تَقْعُدْ Onursuzlarla Birlikte Oturma!.....	154
70. فَلَا تَشْهَدْ Onlarla Söz Birliği Etme!	155
71. وَلَا تَتَّبِعْ Arzu Ve Heveslerine Uyma!	156
72. أَبْصِرْ وَأَسْمِعْ Gör Ve İşit!.....	157
73. فَاسْتَمْسِكْ Vahye Sımsıkı Sarıl!	158
74. فَارْتَقِبْ Gözetle! Bekle.....	161
75. وَلَا تَسْتَعْجِلْ Acele Etme!.....	162
76. فَلَا تُمَارِ Münakaşaya Girme!	163
77. وَلَا تَسْتَفْتِ Onlar Hakkında Kimseye Bir Şey Sorma!	164
78. وَلَا تَقُولَنَّ Sakın Söyleme!.....	165
79. وَجَادِلْهُمْ Güzel Üslupla Mücadele Et!	166
80. لَا تَحْسَبَنَّ Allah'ın Verdiği Sözden Cayacağını Sanma!.....	167
81. اِدْفَعْ Müdafaa Et! Sav.....	168
82. وَانْتَظِرْ İntizar Edip Bekle!.....	169
83. ارْجِع Dön de Bir Bak!.....	170
84. وَلَا يَسْتَخَفَّنَكَ Sakın Gevşeme!	171
85. فَوَلِّ Kibleni Mescid-i Haram'a Çevir!.....	172
86. فَشَرِّدْ Düşmanlarını Darmadağın Et!.....	173
87. فَانْبِذْ Suratlarına Çarp!.....	174
88. فَاجْنَحْ Barıştan Yana Ol! Diplomatik Derinliğe Er!.....	175
89. حَرِّضْ Savaşa Teşvik Et! Savaşa Hazır Ol!	176

90. فَاعْفُ Affet!.....	177
91. وَشَاوِرْهُمْ İstişare Et!.....	178
92. فَلَا يُنَازِعَنَّكَ Seninle Didişmesinler!.....	179
93. لَا يَغُرَّتْكَ Asla Seni Yanıltmasınlar!	180
94. اتَّقِ Allah'tan Kork!	182
95. وَدَعْ Bırak!.....	183
96. وَعِظْهُمْ Onlara Öğüt Ver!.....	184
97. فَفَاتِلْ Savaş!.....	185
98. اسْتَغْفِرِ "Esteğfirullah" de!.....	186
99. وَلَا تُجَادِلْ Hıyanet Edenleri Savunma!	187
100. وَاعْلَمْ Bil!.....	190
101. وَاخْذَرْهُمْ Kendini Onlardan Koru!	191
102. جَاهِدْ Amansızca Mücadele Et!.....	192
103. وَاعْلُظْ Ödünsüz Davran!	193
104. لَا يَحْزُنْكَ Seni Üzmesin!.....	194
105. فَاحْكُم Hüküm Ver!.....	195
106. بَلِّغْ Tebliğ Et!	197
107. فَلَا تَأْسَ Yas Tutma!.....	198
108. قَبِّاعِمْ Biatlerini Kabul Et!	199
109. فَأَجِرْهُ Güvence Ver! Ülke Güvenliğini Sağla!	200
110. أَبْلِغْهُ Güvenle Ulaştır! Sınır Güvenliğini Sağla!	204
111. وَلَا تُصَلِّ Cenaze Namazını Kılma!	205
112. لَا تَقُمْ Kabri Başında Durma! Kiyama Durma!.....	206
113. فَأُذِنْ İzin Ver!.....	207
114. لَا تُعْجِبْكَ İmrenme!	209
SON SÖZ.....	211
EK-1.....	224
EK-2	229
EK-3.....	230
EK-4	233
EK-5	239
Ek.6.....	241
KAYNAKLAR.....	243

ÖN SÖZ

*Kimimiz geçmişin hamasetine sığınır,
Kimimiz geleceğin umutlarına soyunur,
Hep hayal dünyasında gezinir,
Hiç yaşamadan ölürüz!..*

Yaratıcı tarafından övülmüş güzel meziyetlere sahip olan, güven veren ve beşeri standardın en üst noktasına hedef olan Hz. Peygamber, “örneklik” konumundadır.

Hiçbir beşer onun kadar muhtevalı olmadı ve onun kadar güzel davranışlar sergilemedi. Hiçbir beşer onun kadar güzel ve veciz sözler söylemedi. Zira o, ilahi terbiyenin yetiştirdiği, yapılmasını istediği işleri yaptırdığı, söylenmesini istediği sözleri söylediği özel ve güzel bir beşerdi. O ilahi kelamı anlattı ve yaşadı. O ilahi kelamı konuştu ve söyledi.

Hz. Peygamber’in nübüvvet ve hayat yolculuğundaki yürüyüşten mülhem; çekilen zorlukların nirengi noktası Miraç sonrası Mekke’den Medine’ye Hicret esnasında vahyedilen şu ayetle ifade edilmektedir:

وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْ لِّيْ
مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا

...ve şöyle niyaz et!;

“Rabbim!

Gireceğim yere dürüstlükle girmemi sağla!

Çıkacağım yerden de dürüstlükle çıkmamı sağla!

Bana tarafından, hakkıyla yardım edici bir kuvvet ver!”

Söz ve davranışta dürüstlük; söz ve davranışların mihenk taşı, dünya macerasının anlamı, hesap, mizan, ödül ve cezanın endazesi, nicelik ve niteliklere mana kazandıran mana... *“ameller, niyetlerle anlam kazanır...”* nebevi tespitinde olduğu gibi davranış ve söz sahibinin, hem “neyi” hem de “niye” yaptığını sorgulaması gerektiği, ancak başkalarının sadece neyi yaptığını denetleyebilecekleri asla niye yaptığını sormalarına müsaade edilmeyen, niyet okuyuculuğunun kabul edilmediği bir anlayışın sistemleştirildiği bir dürüstlük... İfade edilen değerler ekseninde yetiştirilmek istenen fert ve toplumun, Hz. Peygamber’in somut önderliğine ihtiyacı tartışılmazdır. Bu sebeple O’nun örnekliliğinin temel şifre ve parametrelerini son derece net ifadelerle belirlemenin lüzumu aşikârdır. Bu parametreleri belirleyip kodları tespit ettik. Anlam ve yorumlarını, ilgili ayetlerin siyak ve sibakını gözeterek, dil-bilimin kurallarını da göz ardı etmeden değerlendirmek suretiyle okuyucunun idrakine sunduk.

İnsanlığın yaşadığı adalet ve zulüm mücadelesinin bütün peygamberler tarihi boyunca nasıl geliştiğini, son nebi Hz. Peygamber’in şahsiyet ve önderliğinde mucizevî kelim Kur’ân-ı Kerîm’le kusursuz biçimde, arı-duru bir şekilde mutluluk beyannamesi gibi insanlığa sunulduğunu müşahade etmek ve ettirmek istedik. Bu muhtevayı doğru idrak etmenin en emin yolunun da Kur’ân’ı, Hz. Peygamber’in izinde, onun tecrübesiyle okumak olduğunu bir kez daha somut önerilerle ifade etmeye çalıştık.

Bir kelimeyle ifade etmek gerekirse, Kur’ân-ı Kerîm, adaletin tesisi, zulmün ilgası için nazil olmuş ve peygamberlerin mücadelesinin özünü teşkil eden bu önemli serüveni haykırmıştır.

وَمَتَّ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

“Rabbinin sözü söylemiştir. Doğruluk ve de adalet. O’nun sözlerini değiştirecek kimse yoktur. O her şeyi işitmekte, her şeyi bilmektedir.” (En’âm, 6/115)

Ferdi tekâmülün zirvesi Dürüstlük, Toplumsal tekâmülün zirvesi Adalet. Bu iki değer ve erdeme ulaşmadan mutluluk yoktur. Hz. Peygamber de insanları bu tekâmüle eriştirmek için gönderildi.

Bu ifade kâinatın ahengi ve mihengini, adalet ve dürüstlük ilkeleriyle değişmez bir kural olarak tespit etmiş ve değiştirilmesi de söz konusu değildir. Öyleyse saadet ve mutluluk da bu kuralın tesisinde gizlidir.

Birincisi, büyük zulüm; her şeyin sahibi olan Yüce Allah'a, yaratana karşı zulüm; şirk koşturmadır. *“Zira şirk elbette büyük bir zulümdür.”* (Lokmân, 31/13.) Bu büyük zulmün ilgası da tevhid'dir. İkincisi de, yaratılanlara karşı davranış ve sözlerle yapılan zulümdür. Bu küçük zulmün ilgası da, insanın çevresindeki her şeye karşı davranışlarını terbiye ederek, elinden ve dilinden emin olunan bir kimlik olarak, sorumlu ve erdemli davranışların sahibi olmasını sağlamaktır.

Dostlara sempatiyi,

Düşmanlara antipatiyi,

Olaylara empatiyi ahlaki tekâmülün son noktası olarak O sallallahu aleyhi ve sellem ile öğrendik.

Onun misyonu vardı,

Onun vizyonu vardı,

Onun aksiyonu vardı.

Yaşanası ahlaki güzellik ve erdemleri insanlara öğretmek...

Nübüvveti ve destekleyici tezahürleri olan mucizeleri kabulde akli kriterlerin kullanılması ilkesiz bir yaklaşımdır. Bu sebeple mucizelerin kabul ya da reddi -müşahede eden veya bilgi sahibi olanlar için- akıl ölçüleri açısından nübüvvetin kabul ya da reddinden farksızdır. Zira her ikisi de olağan değil

olağanüstüdür, umur-i adıyyeden değil, harikuladedir; yani mucizevîdir.

Nübüvvetin olağanüstü mahiyetini Peygamber'in beşeri kimliğine hapsedmek, anlaşılması güç bir yaklaşımdır. Oysa asıl olan herkes gibi kul olma zorunda olan Peygamber'in insanlara mükellefiyetleri konusunda örnekliğinin anlaşılır olmasıdır. Yoksa beşer nev'inin imkân ve imkânsızlıkları ölçüğünde peygamberliğin çerçevelenmesi, nübüvveti de nübüvvetin kabullenilmesini de imkânsız kılar.

Hız. Peygamber'in anlaşılmasını sadece akıl eksenine indirgemek yerine, onu iman, saygı, sevgi, sezgi, özgüven ve akıl-bilgi eksenini ile zenginleştirmek gerekmektedir.

Hız. Peygamber ile diyalog; *"Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısımlarınız, akrabanız, kazandığınız mallar, kesâda uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, Resûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah, emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez."* (Tevbe, 9/24) ayetinde ifadesini bulduğu üzere, sevgi muhtevalı olmalıdır. Her hangi bir bilgilenme ve enformasyon münasebeti değildir. Bir şarkiyatçı edası ve algısıyla, sadece enformatik formata hapsedilecek bir olgu hiç değildir.

Her saygı biçimini ve sevgi sözcüğünü sadece yaratıcıya layık görüp kullarından, hele hele saygı ve sevgi göstermekle sorumlu olduğumuz Hız. Peygamber'den esirgemek en azından nezaketsizliği teşviktir. Kur'ân'ın öğretisine de terstir. Genelde peygamberleri özelde Hız. Peygamber'i bütün ilgi ve iltifatlardan mahrum etmek ve bunu onlara çok görmek Kur'ân'ın onlara ilgi ve iltifatını hiçe saymak olmaz mı?

Kur'ân tarihsel bir metin değildir. Öyle olmadığının en önemli kanıtlarından/ delillerinden biri de ayetlerin nüzul sırasına ipka edilmeyip, onun bütün zamanlarda günün ihtiyaçlarını karşılayan bir kitap olduğunu ve sebeplere istinaden iyi

anlaşılması için nazil olduğu dönemi arka-planıyla çerçeveledikten sonra, bizzat Hz. Peygamber tarafından tevkifi olmak üzere tasnif ve tanzim edilmiş olmasıdır. Tek başına bu tavır bile bu kitabın/ metnin tarihsel bir metin olmadığının ilan ve ifadesidir. Aksi halde nüzul sırasına göre ipka ve muhafaza edilir ve bu tevkifi tasarruf hiç yapılmazdı. Bu ameliye boş ve abes bir tasarruf değildir. Oysa yepyeni bir sıralamayla kronolojik süreç yetkin ve yetkili bir zat tarafından ilahi gözetim altında بِأَعْيُنِنَا /فَإِنَّكَ /Sen gözetimimiz altındasın. (Tûr, 52/48) mantukunca anlama-anlaşılmayı sağlamak gibi bir fonksiyon icra ettikten sonra zaman ötesi/ zaman üstü ve evrenseli hedefleyen bir metin -ilahi kelam- halinde çerçevelenip sunulmuştur... Hem de bizzat Hz. Peygamber tarafından... O, kesinlikle fonksiyonunu tamamlamış tarihsel bir metin değildir...

Kur'ân'ın üslubu da, soyutla-somutu bütünler tarzıdır. Coğunlukla ve binlerce yerde Hz. Peygamber'i muhatap alıp onun şahsında soyutu somutlaştırması bile Nebi'yi dışlayarak Kur'ân'ı anlamaya manidir.

Neredeyse zamirlerin her biriyle kendisine hitap edilmiş ve edilmeye devam eden nebiyi zi şanı bir yana atmak da neyin nesi...

En güzel fiillerin neredeyse her biriyle kendisine hitap edilmiş ve Kur'ân'a muhatap olmuş ve olmaya devam eden nebiyi zi şanı bir yana bırakmak ve sonra da dinden söz etmek kimin sesi...

Hem Kur'ân bize yeter deyip hem de Kur'ân'ın onayladığı ve her ayetinde muhatap sayıp yücelttiği bir nebiyi; onun davranış ve sözlerini hiçe saymak da neyin nesi? Kimin sesi?..

Kur'ân'ı doğru okuma rehberi ve kılavuzu sünnettir...

Kitab-sünnet ayırımı yaparak iki ayrı delil ve naslar topluluğundan söz etmek ve sünneti Kur'ân'a alternatif naslar manzumesi olarak takdim etme vehim ve cürümü yerine, Kitab'ın, davranış ve sözleriyle yetiştirdiği nebiyi ve onun kitaba

uymadaki hassasiyetini ve gösterdiği hedefe yürümedeki başarısını izlemek, bu vehmi izale etmek için en doğru ve samimi yoldur. Kur’ân-sünnet bütünlüğünü anlamak için de en doğru usuldür. Kur’ân neyi yap dediyse Peygamber onu yapmıştır, neyi söyle dediyse de onu söylemiştir. İkilik yok birlik var. İki ayrı ses yok, bir ses var. Hz. Peygamber’in örnekliğinin yegâne referansı olan Kur’ân-ı Kerîm, açık bir dille onun bu kimliğine bizzat Yüce Allah’ı şahit tutmakta ve onun söz ve davranışlarındaki dürüstlük ve doğruluğu; “Çünkü sen hiç şüphesiz hakka götüren dosdoğru bir yol üzerindesin.” (Hac, 22/67) “Şüphesiz sen onları doğru bir yola çağırıyorsun.” (Mü’minûn, 23/73) “Sen elbette dosdoğru bir yol üzere peygamber gönderilenlerdenisin.” (Yâsîn, 36/4.) “Şüphesiz ki sen doğru bir yola iletiyorsun.” (Şura, 42/52.) “Öyle ise sana vahyedilene sımsıkı sarıl. Şüphesiz sen doğru bir yol üzeresin.” (Zuhuruf, 43/43) “Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin.” (Kalem, 68/4.) ifadeleriyle onaylamak suretiyle refere etmektedir. Ayrıca, Kur’ân-ı Kerîm, yüzlerce emir verdiği Nebî’ye; “Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!” (Hûd, 11/112) dedikten sonra, onun doğruluk ve kitaba uymadaki dikkat ve hassasiyetini; “...bana uyun, bu doğru bir yoldur.” (Zuhuruf 43/61). “Şimdi, yüzüstü kapanarak düşe kalka yürüyen mi daha doğru gider, yoksa dosdoğru bir yolda dimdik yürüyen mi?” (Mülk, 67/22) ifadeleriyle onaylamıştır. Bu ilahi onay, Hz. Peygamber’in örnekliğinin tartışmasız referansıdır. Aksi bir tavır ve düşünce, yani onun örnekliğinin tartışma konusu yapılması, ifade edilen ayetlerin tartışma mevzu edilmesi anlamına gelir ki bu tavır, mü’min ve muvahhit olduğu iddiasında bulunan hiç kimsenin ikna edici bir açıklama yapmasını imkân vermez.

Kur’ân okuyordum. Birden dikkatimi çekti ve kafamda şimşekler çaktı... 114 tane tuğla bulmuştum, mücevherden... Büyüleyici, sihirli... Kur’ân’ın temel taşları. Hz. Peygamber’i inşa eden, kendimi inşa edecek, çocuklarımızı inşa edecek, toplumu inşa edecek ve nihayet dünyamı inşa edecek, herkesi kendi yapacak iksirli 114 tuğla...

Üzerleri işaretlenmiş, kodlanmış أَقْرَأْ/Okul, قُمْ/Yeter artık kalk!, أَنْذِرْ/Herkesi uyar!, فَكَبِّرْ/Tekbir getir!, فَطَهِّرْ/Tertemiz ol!, وَاهْجُرْ/Günahlardan kaçın!, وَأَصْبِرْ-وَأَصْطَبِرْ/Sabret!, وَاسْجُدْ/Secde et!, وَلَا تَمْشُ مَاكَمَ/Makamını istismar etme!, وَلَا تَقْهَرْ/Sakın kimseyi ezme!, وَلَا تَازِلْ/Azarlama!, وَلَا تَكْذِبْ/Dikkat kesil!, وَلَا تَكُنْ سُفْهَانًا/Süphen olmasın!, وَلَا تَعْجَلْ/Acele etme!, وَلَا تَغْشَ/Gayrıya kulluk edip yalvarma!, وَلَا تَحْزَنْ/Üzülme!, وَلَا تَكُنْ سَاقِطًا/Sakın seni alıkoy-masınlar! vs. tanımlanmış, kimlikleri belli 114 tuğla... Anladım ki Kur'anın mucizesi, esrarı, şaşırtıcı güzellikleri devam ediyor. Bir hadisi şerifte buyurulduğu gibi mucizevi güzellikleri hiç bitmiyor. Bu mucizevi taşları tek tek herkese tanıtmak boynumun borcu oldu. İşte onlar... Alın kendinizi inşa edin, Hz. Peygamber'i örnek alarak çocuklarınızı, evinizi, toplumunuzu ve nihayet dünyanızı inşa edin...

Gelecekte bilgi kirlenmesi artarak devam edeceği için çocuklarımız ve insanımız kutup yıldızı misali “işaret taşı” ve “nirengi noktaları” mahiyetindeki bu kısa ifadelere çok ihtiyacı olacaktır. Bu ilahi emirler aynı zamanda bu görevi da ifa edeceklerdir.

Zira tespit edilen 114 ilahi emir Kur'an-ı Kerim'in temel ilke ve prensiplerini tanımlamaktadır. Hz. Peygamber'i inşa ve ihya eden erdemleri tanımlamaktadır. O'nun izinde yürümek isteyen mutlu ve umutlu kişinin harfiyen uyması gereken erdem ve davranışları tanımlamaktadır. Hulasa ilk insandan son insana dünyayı inşa etme iddiası olan herkesin dikkate alması gereken ilahi emir/ temel ilke/ prensip/ kodları ve erdemleri tanımlamaktadır.

Günlük hayatta yaklaşık 500-600 kelimeyle konuşan günümüz insanının bilgi ve kabiliyetine mukabil Hz. Peygamber'e nispet edilen dini literatür; kitap ve sünnet verilerinin kelimeleri sayıldığında binlerce kelimeyle konuşan ve yazdıran Nebi aleyhi's-selamın zeka, kabiliyet ve bilgi-birikimi hayret vericidir. Aynı ölçekte hayret verici olan bir başka mesele de “Biz Kur'ânı öğrenilmesi kolay kıldık, hala düşünen yok mu?”;

“Andolsun, biz Kur’ân’ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan?”

“Ey Muhammed! Biz, Allah’a karşı gelmekten sakınanları Kur’ân ile müjdeleyesin, inat eden bir topluluğu da uyarasın diye, onu senin dilin ile (indirip) kolaylaştırdık.”

“Ey Muhammed!) Biz Onu (Kur’ân’ı) senin dilinle kolaylaştırdık ki, düşünüp öğüt alsınlar.” ifadelerine uygun olarak, onun getirdiği dini ve öğretileri öğrenmenin iddia edilenin ve vakıanın aksine çok kolay olduğu... Zira Hz. Peygamber’in bu engin öğretisinin; davranış ve sözlerine yansıyan kelimeleri 100 küsur kelimeyle kodlamak mümkündür. Bunun anlamı şudur; günlük dilde 500-600 kelimeyle konuşan herkes bu 100 küsur kelimeyi pek ala çok kolay öğrenebilir... Bazen bir çocuk bile bu kadar kelime dağarcığına sahip olabilir... Öyleyse bu kelimeleri belle-dikten sonra kişinin Hz. Peygamber’in öğretisini zihni melekelerine naksetmesi ve onun gibi olması, onu örneklemesi ve bütün sistemi kavraması mümkündür... Bunun bir sistematik dâhilinde insanımıza öğretilmesi gerekmektedir... Bu sihirli sözcükleri çocuklarımızın kulağına mutlaka fısıldamalıyız.

Bu sihirli sözcükler özetle şunlardır:

•Oku •Davran/ Hadi/ Yeter artık kalk/ Karşı dur •İnsanları uyar •Rabbinin şanını yücelt •Elbiseni temiz tut •Günahlardan kaçın •İyiliği başa kakma •Makamını istismar etme •Menfaat için hayır yapma •Sabır ve Sebat et •Başkasına boyun eğme •Sadece Rabbine secde et •Rabbine yakın dur •Azgınları bana bırak •Şüphecilerden olma •Nafileleri azalt •Ya da çoğalt •Anlamını duyarak Kur’ân oku •Vefa göster •Rabbine kendini ada •Rabbini dost edin •Muhalliflere mühlet ver •Kullarıma çok merhametli olduğumu haber ver, azabımı da hatırlat •Tesbih et •Öğüt ver •Sakın kimseyi ezme •Muhtacı geri çevirme •Nimetleri minnetle ve şükranla an, şükret •Sağlam dur •İstek ve sevgiyle Rabbine yönel •Namaz kıl/Dua et •Kurban kes •Açı-ça söyle/ Anlat/ De ki... •Aceleyle dilini kımıldatma •Vahye uy •Kötülere aldırma •Kalbinde şüphe olmasın •Araştır •Hikâye et

•Bağışlamayı huy edin/Bağışlayıcı ol •İyiliği emret/ tavsiye et
 •Onları biraz kendi haline bırak •Allah'a sığın •Müjdele •Haber ver
 •Rabbine güven, itimat et •Kulluk et •Metanetli ol •Acele etme
 •Yüzünü dine çevir •Vahyi naklet •Başkasına yalvarma •Mütevazı ol
 •Mahzun olma •Kaygı duyma •Cahillik etme •Sakın seni alıkoymasınlar
 (Allah'ın ayetleri ve ona imandan) •Tevhide davet et •Senin için neler söylediler, gör ve anla
 •Eli sıkı olma •Büsbütün eli açık olma •Savurgan da olma •Atana öf bile deme
 •Haklının hakkını ver •Bilmediğin şeyin ardına düşme •Böbürlenerek dolaşma
 •Teheccüt kıl •Sesini çok yükseltme •Dosdoğru ol/ Dürüst ol/ Hedefinden şaşma
 •Gayrıdan, Ma siva-dan yüz çevir •Dünya malına göz dikme •Rabbinin istediği gibi ol
 •Taraftarlarını huzurundan kovma •Üzerlerine titre •Gözle-rini onlardan ayırma
 •Onursuzlarla birlikte oturma •Onlarla beraber şahitlik etme •Onları tasdikleyip destekleme
 •Hevesle-rine uyma •Onların halini gör •Vahye sınıksız sarıl •Bekle •Ka-bullenilmek için acele etme
 •Münakaşa etme •Onlar hakkında kimseye bir şey sorma •Sakın "inşallah" demeden yarın şunu yapacağım deme
 •Güzel üslupla mücadele et •Allah'ın verdiği sözden cayacağını sanma •Müdafaa et
 •İntizar edip bekle •Al-lah'ın güç ve kudretine dön •Samimiyetsizler seni gevşeklğe sevk etmesin
 •Kıbleni Mescid-i Haram'a çevir •Düşmanlarını darmadağın et •Suratlarına çarp
 •Barıştan taraf ol •Teşvik et •Bağışla •İstişare et •Ehl-i kitap seninle boşuna didişmesin
 •Asla seni yanıltmasınlar •Yalnız Allah'tan kork •Sakın •Bana bırak •Nasihat et
 •Zulme karşı savaş •Mağfiret dile •Hiyanet edenle-ri savunma •Bil •Kendini onlardan koru
 •Amansızca mücadele et •Ödünsüz davran •İnkârda yarışanlar sana kaygı vermesin
 •Hüküm ver •Tebliğ et •Bağlılıklarını kabul et •Onlara aman ver •Münafıkların inşa ettiği mescit içinde asla namaz kılma
 •Münafıkların cenaze namazını kılma ve kabrine gitme •İm-renme/ Onların (kâfir ve münafıklar) mallarına ve çocuklarına imrenmeyesin.^[1]

[1] Not: Emir ve nehiy (yasak, men etme) olarak iki kategoride tasnif edilen 114 kod, Kur'an-ı Kerim'in birebir Hz. Muhammed'e "yap" ya da "yapma" dediği

Bu kitapta, Kur’ân ve Sünnet perspektifinde Hz. Peygamber’in şaşmaz ölçülerle en erdemli ve örnek insan oluş hikâyesi anlatılmaktadır. Hiç tereddüt etmeden uyacağınız, uyduğunuzda sizi de erdemlere yücelten örnek ve gerçek bir hayat hikâyesi...

Bu eser bir hayat kitabıdır... Acılarıyla tatlılarıyla, sevinçleriyle hüznleriyle, varlılarıyla yoklarıyla, savaşlarıyla barışlarıyla, sıkıntılarıyla, cömertlikleriyle açlıklarıyla tokluklarıyla, ağlamasıyla gülümsemesiyle ve nihayet onuruyla vakarıyla dolu dolu yaşanmış, herkesin yaşamına dokunan çok özel ve güzel bir hayat... Hayatı dolu dolu yaşamının sırlarıyla bezenmiş bir hayat kitabıdır. Hiç pişman olmayacağınız, asla vah eyvah demeyeceğiniz bir hayatı yaşamayı size sunmak için kaleme alınmıştır... Bu kitabın sadece başlıklarını okusanız, çocuklarınıza okutsanız sizi doğruya götürür... Zira bu başlıklar Hz. Peygamber’i tanımlamaktadır hem de şaşmaz, yanılmaz Allah’ın öğretisi ve terbiyesiyle...

Efendimiz bu hadislerinde zaman makinasını keşfetmemizi sağlamış ve geçmişi-geleceği yakalayıp avucumuza almanın formülünü bize sunmuştur; “anı değerlendirmek” işte o zaman geçmiş ve geleceğin saklandığı sırlı labirenti yakalamış olursun. “AN”... Zaman kavramının cevheri... Zamanı oluşturan yapı taşları... Onu avuçlarında tutmayı başardığında hayale gerek yok, geçmiş ve geleceği avuçlarında tutarsın... Aksi halde başlıktaki aforizmanın veciz biçimde tespit ettiği

eylemlerden oluşmaktadır. Kodlar, surelerin Kur’an’daki diziliş sırasına göre değil, nüzul sıralarına göre kronolojiktir.

Prof. Dr. Ali Akyüz, “114 Kod: Hazreti Peygamber’in Duygu, Düşünce, Davranış, Konuşma Atlası” kitabında (ki bu kıymetli eser üzerine Abubekir M. F. Ghudaya isimli Filistinli bir öğrenci tarafından, “Hz. Peygamber’e Yönelik Emir ve Nehiyler Bağlamında Kur’an Sünnet İlişkisi” isimli bir doktora tez çalışması yapılmıştır. (الأوامر والنواهي القرآنية الموجهة للنبي صلى الله عليه وسلم وتطبيقاتها النبوية), Doktora, 2019, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.) her bir kavramı, geçtiği ayetin ve hangi du-ruma istinaden söylendiğinin bilgisini içeren örneklerle ve yorumlayarak ayrıntılı biçimde açıklamaktadır.

kaderin, hayatımıza bir karabasan gibi çökmesi ve bizi esir alıp ufalayıp toza toprağa çevirmesi mukadderdir.

مَنْ أَصْبَحَ آمِنًا فِي سِرِّهِ، مُعَافًى فِي جَسَدِهِ، عِنْدَهُ طَعَامٌ يَوْمِهِ، فَكَأَنَّمَا
جِيزَتْ لَهُ الدُّنْيَا

“Bir kimse yaşadığı toplumda güvende ise, sağlığı yerinde, günlük yiyeceği içeceği de yanında ise, sanki bütün dünya nimetleri kendine sunulmuş gibidir”. (Buhari)

Kureyş süresinde de bütün kurumsal teşekküllerin sağlamak için didindiği iki temel meselenin güvenlik ve temel ihtiyaçlar olduğu vurgusuna bakılırsa hadiste ifade edilen nimetlere sahip olan herkesin dünya nimetlerinin tamamına sahip olduğu aşikârdır...

Zaman; geçmiş ve geleceği anda saklayan esrarlı/sırlı labirenttir.

İşte “ANI” kavramak ve yakalamak geçmiş ve geleceği ile bütün dünyayı kuşatmak gibidir. Anı yaşarken elindeki kazmayı toprağa vur. Simsiyah kara topraktır görünen ancak bir başka boyutta bir başka anda geçmişin izleri ve hatıralarıdır, Âdem babadır, başka bir boyutta sebze ve meyveleriyle yemyeşil çekici bir dünyadır, yaşayan sensin... Bir başka boyut ve anda da çalı-çırpı, çör-çöp olmuş olmuş geçici bir dünyadır, toza toprağa karışmış bedenindir... Aldanma... Çekicilik ve geçicilikleriyle sabır-şükür anaforunda yorulmak ve yoğrulmak için buradayız...

Zaman makinasını icat etmenin, keşfetmenin sırrı anı dolu dolu hata etmeden Hz Peygamber’in izinde yaşamaktır...

Tesbih etmektir, tehlil, tahmid ve tekbir etmektir. Estağfirullah demektir. Okumak, dik durmak, günahlardan kaçınmak, Allah’tan başka mabud tanımamak, elbiseni temiz tutmak, iyiliği başa kakmamak, makam ve mevkiini istismar etmemek ve menfaat devşirme aracı yapmamak, menfaat devşirmek için hayır yapmamaktır...

Sabır ve şükür imtihanına çekildiğimiz sürgün yurdunda sabır ve sebat etmektir...

Ehl-i sünnet akidesine sıkı sıkıya bağlı bir mümin olarak üstüne basa basa söylüyorum ki; evliyanın kerameti hak ve gerçek olması bir yana onun bilgi belge olması bir yana... Zira bütün keşf-ü kerametler bir zayıf hadis etmezler. Çünkü zayıf ta olsa vahiydir. Bir bilgi değeri vardır. İslâmi değer yargısına göre, İslâm bilgi/epistemoloji teorisi atlasında haber-i sadık kavramı çerçevesinde bilgi kaynağıdır. Ancak hak ve gerçek de olsa keşf-ü kerametler İslâm bilgi/epistemoloji teorisi atlasında asla bilgi kaynağı değil ve kendisiyle amel edilemez. Her kim ederse riskini üstlenir ve külfetine katlanır. Oysa zayıf da olsa hadis böyle değildir. Şartlarıyla kendisiyle amel edilir ve vahiy olduğu için de sorumluluk vahye aittir. Çok extrem bir örnek seçmemin sebebi Müslümanların cehalet ve zaaflarından yararlanarak dinle aldatıla geldikleri temel meselelerden biri olup son yıllarda da örneklerinin artması sebebiyledir. Zira bir kişinin keramet sahibi olması onu nübüvvet sahibi biriyle kıyaslamaya ve hele hele denkemeye asla müsaade etmez. Zira Hz. Peygamber masum ve mahfuzdur. Veli ise böyle değildir. Bu sebeple masum olanın güvenilirliği asla tartışma mevzu edilemezken, velayet sahibinin istidraç ve meunetten ayrılması bile vahyin desteğine muhtaçken her zaman güvenilirliği tartışma konusu olmaya devam edecektir. Ehl-i sünnetin bilgi/epistemoloji teorisine göre bu böyledir...

Hz. Peygamber'e uymanın parametrelerini tanıyan birini aldatmak ta çok kolay olmayacaktır...

{لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالْمُدْغِلِ} İbnu'l-Esir, Muhammed b. Ömer el-İsfehani.

"Dindarlığıyla insanları aldatan zaten Müslüman da değildir"...

Elinizdeki bu eser, daha önceki çalışmalarımızda olduğu gibi Kur'ân ve Sünnet perspektifinde Hz. Peygamber'i tanımlayan mezkûr ilahi emirleri tespit edip güncelliğini koruyacak şekilde yorumlamak için kaleme alınmıştır. Önemli bir farkla

ki o da bu çalışma, onun davranış ve sözlerine mesnet teşkil eden her başlığın ve başlıkta yer alan her ilahi emirin 1-114 e kadar nüzul sırasına göre/ kronolojik tertip edilmiş olmasıdır. Yani, bu kitabın başlıkları nüzul sırasına tertip edilmiştir. Böyle bir üslubun seçilmesindeki en önemli amil, okuyucunun, Hz. Peygamber'in eğitilmesindeki öncelik ve kronolojik seyrin farkına varması ve onunla birlikte yaşamış gibi kendi erdemlerini onun örnekliğinde teşekkül ettirmesidir. Kitap ve Sünneti güncellemesi ve onunla birlikte güncellenmesidir. Oryantalist bakış açılarının ürettiği, önyargılı, ciddiyetsiz vesvese ve vehimler anaforundan kurtulup, gereksiz bilgi-belge tartışmalarından uzaklaşıp, sorumlu olduğu erdemlerle bezenmiş bir hayatı yaşama fırsatını kaçırmamasıdır. Aksi halde, “neden”, “niçin” ve “nasıl”ların septik ve sofist ekseninde yitirilmiş bir hayatın aktörü olma bahtsızlığı ve pişmanlığından geriye sadece anlamsız bir “vah” ve “eyvah” sedası kalacaktır.

Eser, fevkalade önemli tespitlerin yapıldığı 114 başlıktan oluşmaktadır. Her başlıkta bilimsel bir üslup çerçevesinde Hz. Peygamber'in, duygu, düşünce, davranış ve konuşma prensipleri/ kodları tespit edilmiş, anlam ve yorumları da, filolojik ve etimolojik ayrıntılar göz ardı edilmeden, öncelikle ve özellikle ilgili ayetlerin siyak ve sibakı içinde sunulmuştur. Hz. Peygamber'in duygu, düşünce, davranış ve konuşma kodlarını belirleyen ve onu tanımlayan ilahi emirler ilgili pek ayetin perspektifinde anlaşılıp yorumlanmış ve sonra da onun nasıl etkilendiğinin tespitini yapan yüzlerce hadisi şerifle zengin bir yorum ve tefekkür hamulesi halinde okuyucunun idrakine sunulmuştur. Ardından da ilgili ayetler ve hadisler art arda bu prensiplerin altına serpiştirilmek suretiyle okuyucuya sunulmuştur. Daha sonra da hadislerin yer aldığı kaynaklar/ referanslar dipnotlarda gösterilmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında, düşünce ve önerileriyle gelişmesine vesile olan, eserlerinden istifade ettiğimiz bütün klasik ve çağdaş müelliflere, okuyucusuna kavuşuncaya kadar geçen yorucu safahatında himmetini esirgemeyen değerli

dostlarıma, ayrıca; Erol Köstek, Hasan Topaloğlu, Seyfettin Yıldırım ve İlyas Erdoğan beyefendilere, basım ve tertibine emek veren bütün dostlarıma, özellikle kadirşinas, vefakâr dost Siyer Vakfı ailesine müteşekkirim.

Kıymetli eşimi, sevgili kızım Betül'ü ve Havva Mine'yi, çok yetenekli bir akademisyen olan sevgili oğlum Dr. Fatih Akyüz'ü şükranla anıyorum...

Sevgili torunlarım... O küçücük elleriyle bana yardımda hiç kusur etmeyen o geleceğin büyükleri sevimli yavrularım; Zeynep Ela, Ayşe Naz, Elif Nur ve Ali Asaf'ıma sonsuza dek uzanan sevgiler...

Selam Hz. Peygamber'in yoluna uyanlara olsun...

Prof. Dr. Ali Akyüz

14 Eylül 2022

Üsküdar/İstanbul

